

УДК 657.1:011.56

DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2026-1-10>**Безкоровайна Л.В.**

кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і бізнес-консалтингу,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0423-0626>

Bezkorovaina Lidiia

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

ЦИФРОВІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ВИКЛИКИ ТА РИЗИКИ ДЛЯ ДОСТОВІРНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

DIGITALIZATION OF ACCOUNTING: CHALLENGES AND RISKS FOR THE RELIABILITY OF AN ENTERPRISE'S FINANCIAL STATEMENTS

У статті досліджено сучасні тенденції цифровізації бухгалтерського обліку в Україні та їх вплив на формування фінансової звітності підприємств. Обґрунтовано, що впровадження цифрових облікових систем, електронного документообігу, хмарних сервісів і автоматизованих інформаційних платформ є об'єктивною відповіддю на зростання складності господарських процесів, інтеграцію бізнесу у глобальне інформаційне середовище та потребу в оперативному отриманні релевантної фінансової інформації. Визначено основні технологічні, організаційні, кадрові й методологічні ризики цифровізації, які впливають на достовірність, прозорість і порівнянність звітності. Проаналізовано специфіку ризиків застосування МСФЗ і НП(С)БО та систематизовано напрями їх мінімізації шляхом поєднання цифрових інструментів із розвитком професійних компетентностей бухгалтерів, удосконаленням облікової політики, розширенням аналітичної складової та посиленням внутрішнього контролю.

Ключові слова: цифровізація обліку, фінансова звітність, Міжнародні стандарти фінансової звітності, електронний документообіг, хмарні технології, автоматизовані облікові системи, облікові оцінки.

The article is devoted to the study of the processes of digitalization of accounting in Ukraine in the context of economic transformation and the growing role of information technologies in the enterprise management system. It is substantiated that the implementation of digital accounting systems, electronic document management, integrated ERP solutions and cloud services is a key factor in increasing the efficiency of accounting information processing, reducing the labor intensity of accounting procedures and expanding the analytical capabilities of financial reporting. At the same time, it is proven that the digitalization of accounting is accompanied by a number of challenges and problems that are complex in nature and cover technological, organizational, personnel and methodological aspects. The article systematizes the main risks of accounting digitalization, in particular the risks of systemic errors in automated data processing, reducing the transparency of the formation of reporting indicators, loss or unauthorized access to accounting information, as well as excessive formalization of accounting procedures. Particular attention is paid to a comparative analysis of the risks of digitalization of accounting in the context of the application of International Financial Reporting Standards and national accounting regulations (standards). It is substantiated that when applying IFRS, the key problems are the limitation of the accountant's professional judgment, the simplification of complex accounting estimates, the lack of information disclosure and the increase in audit risk, while the dominance of tax logic in digital systems, the rigid formalization of accounting and the limited analytical nature of financial reporting are characteristic of the NP(S)BO. The paper proposes a set of measures to minimize the identified risks, which involves combining digital technologies with the improvement of the accounting policy of

© Безкоровайна Л.В., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

enterprises, strengthening internal control and the development of professional and digital competencies of accounting personnel. It is concluded that effective digitalization of accounting is possible only if the leading role of the accountant's professional judgment is preserved, which ensures an increase in the quality, reliability and analytical value of financial reporting for different groups of users.

Keywords: digitalization of accounting, financial reporting, International Financial Reporting Standards, electronic document management, cloud technologies, automated accounting systems, accounting estimates.

Постановка проблеми. Характерною рисою сьогодення є посилення процесів цифровізації бухгалтерського обліку, що відбуваються під впливом розвитку інформаційних технологій та трансформації систем управління підприємствами. Використання автоматизованих облікових систем, електронного документообігу, хмарних сервісів і цифрових платформ істотно змінює організацію облікового процесу та порядок формування фінансової звітності, що актуалізує питання забезпечення її достовірності та надійності.

У сучасних умовах цифровізація бухгалтерського обліку сприяє підвищенню оперативності обробки інформації, зменшенню трудомісткості облікових процедур і розширенню аналітичних можливостей. Водночас вона породжує нові виклики та ризики, пов'язані з коректністю функціонування програмного забезпечення, повнотою і якістю введення первинних даних, адекватністю алгоритмів обробки облікової інформації та ефективністю внутрішнього контролю в цифровому середовищі. За відсутності належного методичного та контрольного забезпечення зазначені фактори можуть негативно впливати на достовірність показників фінансової звітності підприємств.

Особливої ваги дана проблема набуває в контексті застосування міжнародних стандартів фінансової звітності, які передбачають використання професійного судження бухгалтера, складні методи оцінки активів і зобов'язань, а також розширене розкриття інформації у фінансовій звітності. Автоматизація таких облікових процедур не завжди забезпечує необхідну гнучкість і може призводити до формалізації обліку, що підвищує ризик викривлення облікових даних. Крім того, цифрове середовище обліку супроводжується загрозами інформаційної безпеки, втрати або несанкціонованого доступу до облікової інформації, що також впливає на її достовірність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання цифровізації бухгалтерського обліку та її впливу на якість і достовірність фінансової звітності останніми роками активно досліджується як у зарубіжній, так і у вітчизняній науковій літературі. Серед праць українських науковців можна виділити роботи таких авторів: Осадчої О. О., Павелко О. В. [1], Орлова І. [2],

Кононенко Л. В., Назарової Г. Б. та Куц. В. І. [3], Краєвського В., Мегедь Т., Івасюка О. [4], Коваль О. В., Лишак О. М. [5], Будько О. В., Бондаренка М. А. [6].

Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, присвячених питанням цифровізації обліку, недостатньо висвітленими залишаються проблеми оцінки ризиків цифрових технологій саме з позиції забезпечення достовірності фінансової звітності підприємств. Це зумовлює необхідність подальших наукових досліджень у даному напрямі, спрямованих на обґрунтування методичних підходів до мінімізації ризиків цифровізації бухгалтерського обліку та підвищення якості фінансової звітності.

Метою дослідження є комплексне дослідження впливу цифровізації бухгалтерського обліку на формування достовірної фінансової звітності підприємств шляхом ідентифікації основних викликів, ризиків та факторів, що виникають у процесі цифрової трансформації облікових систем.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковому розумінні цифровізація бухгалтерського обліку розглядається як процес інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій у всі етапи формування, обробки та використання облікової інформації, що сприяє трансформації традиційної моделі обліку в цифрово орієнтовану систему.

Сучасний стан цифровізації бухгалтерського обліку в Україні формується під впливом поєднання інституційних, технологічних і зовнішньоекономічних чинників. Вагоме значення мають євроінтеграційні процеси, що передбачають гармонізацію національної системи обліку та звітності з вимогами Європейського Союзу, а також розвиток електронного урядування та цифрових державних сервісів. У цьому контексті ключову роль відіграє діяльність Міністерства цифрової трансформації України, спрямована на створення єдиного цифрового простору для бізнесу, а також Міністерства фінансів України, яке координує нормативно-правове регулювання бухгалтерського та податкового обліку.

Практичним проявом цифровізації бухгалтерського обліку є активне використання електронного документообігу, електронних форм

фінансової та податкової звітності, а також автоматизованих механізмів обміну інформацією між суб'єктами господарювання та контролюючими органами. Зокрема, в Україні функціонує система електронної реєстрації податкових накладних, електронні кабінети платників податків і сервіси подання звітності в онлайн-режимі. Особливу увагу приділяють упровадженню міжнародного стандарту SAF-T (Standard Audit File for Tax), який передбачає структуроване подання облікових даних у цифровому форматі та створює передумови для автоматизації податкового аудиту й підвищення прозорості фінансової інформації [6].

На рівні підприємств цифровізація бухгалтерського обліку реалізується через використання спеціалізованого програмного забезпечення, зокрема ERP-систем, бухгалтерських інформаційних платформ і хмарних сервісів. Застосування таких технологій дає змогу автоматизувати рутинні облікові операції, скоротити часові витрати на обробку даних, зменшити ймовірність помилок та забезпечити доступ до фінансової інформації в режимі реального часу. В умовах воєнного стану та зростаючої територіальної мобільності персоналу цифрові облікові системи набули особливого значення як ключовий інструмент забезпечення безперервності діяльності підприємств. Їх використання дозволяє підтримувати стабільне функціонування облікових процесів незалежно від фізичного місцезнаходження працівників, обмежень доступу до офісної інфраструктури та порушення традиційних каналів документообігу. Завдяки застосуванню хмарних технологій, електронного документообігу та віддаленого доступу до облікових ресурсів підприємства отримали можливість своєчасно формувати фінансову та податкову звітність, здійснювати контроль за господарськими операціями й оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Водночас цифрові облікові системи сприяють збереженню та захисту облікових даних шляхом централізованого резервного копіювання, багаторівневої системи доступу та використання сучасних засобів інформаційної безпеки, що мінімізує ризики втрати інформації внаслідок фізичного знищення носіїв або несанкціонованого втручання. Таким чином, цифровізація обліку в умовах воєнних викликів виступає не лише фактором підвищення ефективності управління, а й важливою умовою фінансової стійкості та адаптивності підприємств.

Цифрові облікові системи, що застосовуються в Україні, є різноманітними за функціональним наповненням, масштабом і рівнем

інтеграції, що дає змогу адаптувати їх до потреб підприємств різних галузей і розмірів [2].

Найбільш поширеною групою цифрових облікових систем на українських підприємствах є автоматизовані бухгалтерські програми, орієнтовані на ведення фінансового та податкового обліку відповідно до вимог національного законодавства. До таких систем належать різноманітні спеціалізовані рішення для бухгалтерського обліку. Вони забезпечують автоматизацію обліку господарських операцій, формування реєстрів бухгалтерського обліку, складання фінансової та податкової звітності, розрахунок заробітної плати й облік розрахунків із контрагентами. Застосування таких систем дозволяє зменшити обсяг ручної роботи бухгалтера та мінімізувати ризик арифметичних і методологічних помилок.

Окрему групу становлять інтегровані ERP-системи (Enterprise Resource Planning), які поєднують бухгалтерський облік з іншими функціональними підсистемами управління підприємством, зокрема управлінням виробництвом, запасами, персоналом, фінансами та логістикою. На великих і середніх підприємствах України поширене використання таких систем, як SAP, Microsoft Dynamics, Oracle NetSuite та їхніх локалізованих аналогів. ERP-системи забезпечують формування єдиного інформаційного простору підприємства, що дає змогу здійснювати облік у режимі реального часу та використовувати облікові дані для стратегічного й оперативного управління [3].

Важливого значення в умовах цифровізації бухгалтерського обліку набувають хмарні облікові системи, які передбачають зберігання та обробку облікових даних на віддалених серверах із доступом через мережу Інтернет. Використання таких систем забезпечує підприємствам гнучкість організації облікових процесів, можливість віддаленої роботи персоналу та оперативний доступ до фінансової інформації в режимі реального часу. Хмарні технології сприяють зниженню витрат на утримання власної IT-інфраструктури, автоматизації оновлення програмного забезпечення та підвищенню масштабованості облікових рішень відповідно до потреб бізнесу. Водночас централізоване зберігання даних у хмарному середовищі дозволяє забезпечити їх системне резервне копіювання, підвищений рівень захисту та цілісності інформації, що є особливо актуальним в умовах зростання кіберризиків і нестабільності зовнішнього середовища. Разом із тим застосування хмарних облікових систем актуалізує питання інформаційної безпеки, конфіденційності та залежності від зовнішніх постачальників цифрових сервісів, що

потребує впровадження чітких регламентів доступу, контролю та управління ризиками.

Окрім цього, на підприємствах України широко застосовуються системи електронного документообігу, які інтегруються з бухгалтерськими програмами та забезпечують створення, обмін, підписання й зберігання первинних документів у цифровій формі. Використання електронного підпису та електронних форматів документів дає змогу суттєво скоротити часові витрати на документообіг, підвищити контроль за рухом документів і забезпечити їх юридичну значущість.

Значну роль у цифровій обліковій інфраструктурі підприємств відіграють системи електронної звітності та електронної взаємодії з державними органами, які забезпечують подання фінансової, податкової та статистичної звітності в електронному форматі з використанням засобів кваліфікованого електронного підпису. Застосування таких систем сприяє підвищенню оперативності та точності звітного процесу, зменшенню адміністративного навантаження на бухгалтерські служби та мінімізації ризиків технічних помилок, пов'язаних із ручним введенням даних. Електронна форма подання звітності забезпечує уніфікацію форматів звітних даних, автоматизовану перевірку їх логічної та арифметичної узгодженості, а також своєчасний обмін інформацією між підприємствами та контролюючими органами. Водночас інтеграція систем електронної звітності з цифровими обліковими платформами дозволяє підвищити рівень прозорості фінансової інформації та сприяє формуванню єдиного інформаційного простору між суб'єктами господарювання і державними інституціями. Разом із тим використання таких систем актуалізує питання інформаційної безпеки, захисту персональних і фінансових даних, а також стабільності функціонування державних електронних сервісів, що потребує постійного вдосконалення нормативного регулювання та технічної підтримки.

Цифровізація бухгалтерського обліку, попри її беззаперечні переваги, супроводжується комплексом викликів і проблем, які мають багатовимірний характер та охоплюють технологічну, організаційну, кадрову, правову й методологічну площини. Їх наявність суттєво впливає на ефективність упровадження цифрових облікових систем і визначає темпи та якість трансформації традиційних облікових процесів.

Однією з ключових проблем цифровізації обліку є технологічна складність і вартість упровадження цифрових рішень. Впровадження сучасних бухгалтерських програм, ERP-систем і хмарних платформ потребує значних фінансових ресурсів, пов'язаних із придбанням

ліцензійного програмного забезпечення, модернізацією апаратної бази, налаштуванням систем і їх подальшим супроводом. Для малих і середніх підприємств ці витрати часто є економічно обтяжливими, що зумовлює нерівномірність рівня цифровізації в різних секторах економіки.

Вагомим викликом виступає проблема інформаційної безпеки та захисту даних. Цифровізація обліку передбачає накопичення та обробку значних масивів фінансової, комерційної й персональної інформації в електронному середовищі, що підвищує ризики несанкціонованого доступу, втрати даних, кібератак і технічних збоїв. Недостатній рівень кіберзахисту може призвести до порушення конфіденційності облікової інформації, фінансових втрат і зниження довіри з боку контрагентів і контролюючих органів.

Суттєвою проблемою цифровізації бухгалтерського обліку є кадровий аспект, зокрема дефіцит фахівців, які володіють одночасно ґрунтовними знаннями з бухгалтерського обліку та достатнім рівнем цифрових компетентностей. Значна частина бухгалтерів стикається з труднощами адаптації до нових програмних продуктів, автоматизованих алгоритмів обліку та цифрового документообігу. Опір змінам, психологічна неготовність до цифрової трансформації та недостатній рівень професійного навчання можуть істотно уповільнювати процес цифровізації.

Не менш важливою є проблема методологічної трансформації обліку. Перехід до цифрових систем часто супроводжується механічним перенесенням традиційних облікових процедур у електронне середовище без їх належного переосмислення. У результаті автоматизуються застарілі або неефективні процеси, що знижує потенційний ефект цифровізації. Крім того, стандарти бухгалтерського обліку не завжди достатньо швидко адаптуються до можливостей цифрових технологій, що створює розрив між нормативною базою та практикою цифрового обліку.

Викликом залишається також інституційна та нормативно-правова невизначеність. Часті зміни законодавства, відсутність уніфікованих стандартів електронного обліку й документообігу, а також різне тлумачення цифрових форм документів контролюючими органами ускладнюють стабільне функціонування цифрових облікових систем. Це змушує підприємства постійно адаптувати програмні рішення до змін регуляторного середовища, що потребує додаткових ресурсів [5].

Окрему групу проблем становлять організаційні виклики, пов'язані з інтеграцією цифрових

облікових систем у загальну систему управління підприємством. Непогодженість між різними інформаційними системами, відсутність єдиного інформаційного простору, дублювання даних і помилки інтеграції можуть знижувати якість облікової інформації та ускладнювати її використання для управлінського аналізу.

В умовах поширення хмарних технологій актуалізується також проблема залежності від зовнішніх провайдерів цифрових сервісів. Використання віддалених серверів і сторонніх платформ зумовлює ризики технічних збоїв, втрати доступу до облікових даних, а також обмежує контроль підприємства над власною інформаційною інфраструктурою.

Крім того, цифровізація бухгалтерського обліку породжує ризик надмірної автоматизації, за якої знижується роль професійного судження бухгалтера. Надмірна довіра до алгоритмів і програмних рішень може призвести до формального підходу в обліку, втрати аналітичної глибини та несвоечасного виявлення помилок або економічних ризиків.

Цифровізація бухгалтерського обліку істотно трансформує процес формування фінансової звітності підприємств, водночас породжуючи низку специфічних ризиків і проблем, що безпосередньо впливають на її якість, достовірність та порівнянність.

Однією з ключових проблем є ризик викривлення фінансової інформації внаслідок автоматизованої обробки даних. Помилки в налаштуванні облікових алгоритмів, некоректні параметри рахунків або неправильна інтеграція модулів можуть призводити до системних помилок у фінансовій звітності, які складно виявити традиційними методами контролю, оскільки вони мають не випадковий, а повторюваний характер.

Суттєвим ризиком є зниження прозорості процесу формування показників фінансової звітності. У цифрових облікових системах значна частина обчислень і трансформацій даних здійснюється автоматично, що ускладнює простежуваність логіки формування окремих статей звітності. За відсутності належної документації та внутрішнього контролю це може знижувати рівень розуміння фінансової звітності як користувачами, так і самими фахівцями бухгалтерської служби.

Окрему групу проблем становить ризик втрати або пошкодження облікових і звітних даних, що безпосередньо загрожує повноті фінансової звітності. Технічні збої, помилки резервного копіювання, кібератаки або перебої в роботі хмарних сервісів можуть призвести до часткової або повної втрати первинної

інформації, на основі якої формується фінансова звітність. У таких умовах виникають труднощі з відновленням показників та підтвердженням їх достовірності.

Важливим ризиком цифровізації обліку є порушення принципу зіставності фінансової звітності. Часті оновлення програмного забезпечення, зміни алгоритмів обліку або перехід між різними цифровими системами можуть впливати на методи оцінки активів і зобов'язань, порядок визнання доходів і витрат, що ускладнює порівняння фінансових показників у динаміці. За відсутності належних розкриттів у примітках до фінансової звітності це може вводити в оману користувачів.

Цифровізація бухгалтерського обліку також істотно загострює проблему професійного судження у процесі формування фінансової звітності. Автоматизація облікових процедур і використання стандартизованих алгоритмів обробки даних зумовлюють тенденцію до формалізації облікових рішень, що може призводити до зниження ролі професійної оцінки бухгалтера під час визнання, оцінки та розкриття об'єктів обліку. Особливої актуальності ця проблема набуває при застосуванні Міжнародних стандартів фінансової звітності, які ґрунтуються на принципах, а не на жорстко регламентованих правилах, і передбачають широке використання облікових оцінок, припущень і управлінських суджень. У цифровому середовищі існує ризик механічного застосування програмних рішень без належного урахування економічної сутності господарських операцій та специфіки діяльності підприємства, що може негативно впливати на достовірність і аналітичну цінність фінансової звітності. У зв'язку з цим збереження провідної ролі професійного судження бухгалтера та його інтеграція з цифровими інструментами є необхідною умовою забезпечення якості фінансової інформації в умовах цифровізації.

Окремої уваги потребує ризик невідповідності фінансової звітності нормативним вимогам. Автоматизовані системи не завжди оперативно адаптуються до змін національних або міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, що може призводити до формування звітності за застарілими правилами. Це особливо актуально в умовах частих змін законодавства та паралельного застосування національних стандартів і МСФЗ.

Цифровізація бухгалтерського обліку створює також суттєві загрози конфіденційності фінансової звітної інформації, що пов'язані з електронним зберіганням, передаванням і обробкою облікових даних у цифровому середовищі. Використання хмарних

сервісів, віддаленого доступу до облікових систем і інтеграції з зовнішніми інформаційними платформами підвищує ризики несанкціонованого доступу, витоку або модифікації фінансової інформації. Особливо вразливими є дані фінансової звітності, які містять відомості про фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки підприємства і можуть бути використані для недобросовісної конкуренції або фінансових зловживань. У зв'язку з цим забезпечення конфіденційності фінансової інформації в умовах цифровізації потребує впровадження комплексних заходів інформаційної безпеки, зокрема багаторівневих систем контролю доступу, шифрування даних, регулярного резервного копіювання та постійного

моніторингу кіберзагроз. Недооцінка зазначених ризиків може призвести до втрати довіри користувачів фінансової звітності та негативно вплинути на фінансову стійкість і репутацію підприємства.

В Україні більшість суб'єктів господарювання складають фінансову звітність на підставі вимог НП(С)БО, однак є частина, яка використовує МСФЗ. Зазначені вище ризики можуть чинити різний вплив на фінансову звітність підприємства, залежно від стандартів, які використовуються для її формування, що представлено у табл. 1.

Цифровізація бухгалтерського обліку по-різному впливає на фінансову звітність залежно від застосовуваної системи стандартів.

Таблиця 1

Ризики цифровізації обліку при застосуванні НП(С)БО та МСФЗ

Ризик	Сутність ризику	Наслідки для фінансової звітності
При застосуванні НП(С)БО		
Жорстка формалізація обліку	Алгоритми надмірно орієнтовані на податкові вимоги	Спотворення фінансового результату
Змішування бухгалтерського і податкового обліку	Цифрові системи інтегрують податкову логіку у фінансовий облік	Зниження якості фінансової звітності
Несвоєчасна адаптація до змін законодавства	Часті зміни НП(С)БО не одразу реалізуються в програмному забезпеченні	Невідповідність звітності чинним нормам
Обмежена аналітичність	Орієнтація на регламентовані форми звітності	Низька інформативність для управління
Формальний підхід до оцінок	Мінімальне використання облікових оцінок	Недостатнє відображення реального стану
Помилки при трансформації в МСФЗ	Автоматичні трансформаційні модулі працюють шаблонно	Викривлення трансформованої звітності
Залежність від регуляторних сервісів	Інтеграція з держсистемами визначає логіку обліку	Втрата гнучкості фінансової звітності
При застосуванні МСФЗ		
Обмеження професійного судження	Автоматизовані алгоритми не здатні повноцінно враховувати суб'єктивні оцінки, припущення та управлінські судження	Формальне застосування стандартів, викривлення економічної сутності показників
Некоректна реалізація облікових оцінок	Складні оцінки (дисконтування, знецінення, справедлива вартість) спрощуються або шаблонізуються	Недостовірність оцінок активів і зобов'язань
Ризик помилок при консолідації	Автоматизована консолідація не враховує специфіку групових операцій	Помилки у консолідованій фінансовій звітності
Недостатні розкриття інформації	Цифрові системи формують мінімальні стандартні примітки	Порушення вимог МСФЗ щодо повноти розкриттів
Невідповідність принципу суттєвості	Автоматичні налаштування не завжди коректно визначають суттєвість	Надлишкові або недостатні розкриття
Часті зміни стандартів	Системи не встигають адаптуватися до змін МСФЗ	Формування звітності за застарілими правилами
Складність аудиту	Цифрові алгоритми ускладнюють перевірку логіки формування показників	Зростання аудиторського ризику

Джерело: розроблено автором на основі [5–8]

У випадку МСФЗ ключовими ризиками є зниження ролі професійного судження, спрощення складних облікових оцінок і недостатність розкриття інформації. Для НП(С)БО домінують ризики формалізації, податкової орієнтації та нормативної нестабільності. Усвідомлення цих відмінностей є необхідною умовою побудови ефективної цифрової облікової системи та забезпечення якості фінансової звітності.

Для мінімізації ризику надмірної формалізації обліку за НП(С)БО доцільно розмежувати бухгалтерський і податковий облік навіть у межах єдиної цифрової системи. Це передбачає використання окремих облікових регістрів, аналітичних рахунків і модулів, що дозволяє уникнути підміни фінансової звітності податковими показниками. Такий підхід сприяє збереженню інформаційної цінності фінансової звітності для управління та зовнішніх користувачів.

З метою зниження ризику нормативної невідповідності важливим є впровадження внутрішніх процедур оперативного реагування на зміни законодавства. До них належать регулярний аналіз нормативних актів, оновлення облікової політики підприємства та тестування змін у програмному забезпеченні до їх повномасштабного застосування. Доцільним є створення внутрішнього регламенту управління змінами в цифрових облікових системах.

Для підвищення аналітичної цінності фінансової звітності, складеної відповідно до НП(С)БО, доцільним є доповнення регламентованих цифрових форм звітності елементами управлінської аналітики. Такий підхід передбачає використання внутрішніх аналітичних звітів, деталізованих розрахунків фінансових результатів, показників рентабельності, ліквідності та фінансової стійкості, а також сегментного аналізу діяльності підприємства. Інтеграція управлінської аналітики з цифровими обліковими системами дозволяє розширити інформаційні можливості фінансової звітності, адаптувати її до потреб внутрішніх користувачів і підвищити обґрунтованість управлінських рішень. Водночас поєднання регламентованої звітності з аналітичними інструментами сприяє кращому розумінню причинно-наслідкових зв'язків між фінансовими показниками та результатами господарської діяльності, що особливо важливо в умовах економічної нестабільності та підвищених ризиків.

Особливої уваги потребує мінімізація ризиків при трансформації звітності з НП(С)БО в МСФЗ. У цьому контексті доцільно поєднувати автоматизовані трансформаційні модулі з ручним аналітичним коригуванням. Ключові трансформаційні різниці повинні бути

задокументовані, перевірені та узгоджені з обліковою політикою підприємства, що знижує ризик механічних помилок.

Одним із ключових напрямів мінімізації ризиків при застосуванні МСФЗ у цифровому середовищі є збереження та інституціоналізація професійного судження бухгалтера. Для цього цифрові облікові системи повинні використовуватися не як автономні механізми прийняття рішень, а як інструменти підтримки облікових оцінок. Практично це реалізується шляхом упровадження процедур обов'язкового ручного підтвердження ключових облікових рішень, зокрема щодо визнання доходів, оцінки знецінення активів, формування резервів і визначення справедливої вартості. Доцільним є також документування управлінських припущень і суджень у вигляді внутрішніх методичних положень і робочих файлів.

З метою мінімізації ризику некоректної реалізації складних облікових оцінок необхідно розмежувати автоматизовані розрахунки та аналітичні компоненти обліку. Алгоритми дисконтування, оцінки знецінення або справедливої вартості мають ґрунтуватися на параметрах, що регулярно переглядаються й оновлюються відповідно до ринкових умов. Важливою умовою є залучення фінансових аналітиків, оцінювачів або аудиторів до перевірки таких параметрів, особливо у випадках суттєвих змін економічного середовища.

Для зниження ризиків автоматизованої консолідації фінансової звітності доцільно впроваджувати багаторівневу систему контролю консолідаційних процедур. Вона повинна включати перевірку внутрішньогрупових операцій, узгодження трансфертних цін, елімінавання внутрішніх оборотів і ручну верифікацію ключових коригувань. Автоматизація має супроводжуватися обов'язковим аналітичним аналізом змін у консолідованих показниках.

З метою мінімізації ризику недостатності розкриттів інформації необхідно розширювати цифрові шаблони приміток до фінансової звітності, адаптуючи їх до специфіки діяльності підприємства. Доцільним є використання принципу «розумної надмірності» розкриттів, коли цифрова система формує базову структуру приміток, а бухгалтер доповнює її якісними поясненнями щодо суттєвих облікових політик і ризиків.

Для зменшення ризику несвоєчасної адаптації до змін МСФЗ необхідно створювати механізми постійного оновлення облікових систем, що включають моніторинг змін стандартів, тестування оновлень програмного забезпечення та навчання персоналу. Важливим є також використання паралельного обліку в перехідні

періоди, що дозволяє уникнути різких викривлень фінансової звітності.

Незалежно від застосовуваної системи стандартів, важливим напрямом є посилення системи внутрішнього контролю та аудиту в цифровому середовищі. Це включає розмежування прав доступу до облікових даних, регулярні перевірки коректності алгоритмів, аудит інформаційних систем і тестування резервного копіювання.

Ключовим чинником зниження ризиків є також підвищення цифрових і професійних компетентностей бухгалтерського персоналу. Безперервне навчання, сертифікація та участь у професійних програмах дозволяють забезпечити ефективне використання цифрових інструментів і зберегти аналітичну роль бухгалтера.

Висновки з проведеного дослідження. Цифровізація бухгалтерського обліку є системним процесом, що істотно впливає на організацію облікових процедур і якість фінансової звітності підприємств в Україні. Використання автоматизованих облікових систем, електронного документообігу та інтегрованих інформаційних платформ сприяє підвищенню оперативності, зниженню трудомісткості обліку та розширенню аналітичних можливостей фінансової інформації.

Водночас встановлено, що цифровізація супроводжується комплексом ризиків,

пов'язаних із системними помилками автоматизованої обробки даних, зниженням прозорості формування звітних показників, ризиками інформаційної безпеки та надмірною формалізацією облікових процедур. Вплив цифровізації на фінансову звітність є диференційованим залежно від застосовуваної системи стандартів. Для НП(С)БО характерними є ризики податкової орієнтації обліку та обмеженої аналітичності звітності, тоді як при застосуванні МСФЗ ключовими проблемами виступають обмеження професійного судження, спрощення облікових оцінок і недостатність розкриття інформації.

Обґрунтовано, що мінімізація зазначених ризиків можлива за умови поєднання цифрових технологій із належним методичним забезпеченням, розвитком професійних і цифрових компетентностей бухгалтерів, а також посиленням системи внутрішнього контролю.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розроблення методик оцінювання ризиків цифрових облікових систем і їх впливу на достовірність фінансової звітності з урахуванням галузевої специфіки підприємств. Перспективним є дослідження інтеграції інструментів внутрішнього контролю та аудиту в цифрове облікове середовище, а також аналіз адаптації МСФЗ і НП(С)БО до умов використання сучасних цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту та автоматизованої аналітики.

Список використаних джерел:

1. Осадча О. О., Павелко О. В. Розвиток обліково-аналітичної системи в умовах цифровізації економіки України. *Вісник НУВГП*. 2021. № 2 (94). С. 162–172. URL: <https://visnyk.nuwm.edu.ua/index.php/econ/article/view/ve2202115>
2. Орлов І. Організація бухгалтерського обліку в умовах цифровізації економіки. *Acta Academiae Veregsasiensis. Economics*. 2022. Вип. 1. С. 264–273. URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/25>
3. Кононенко Л. В., Назарова Г. Б., Куц, В. І. Трансформація форм бухгалтерського обліку в умовах розвитку DIGITAL-технологій. *Економічний простір*, 2021. № 168. С. 132–137. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/168-22>
4. Краєвський В., Мегедь Т., Івасюк О. Діджиталізація обліково-аналітичного забезпечення управління борговими розрахунками у суб'єктів малого підприємництва. *Український економічний часопис*, 2025. № 10. С. 49–53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-8>
5. Коваль О. В., Лишак О. М. Цифровізація бухгалтерського обліку в Україні. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/download/3122/3158/7567>
6. Будько О. В., Бондаренко М. А. Цифровізація обліку, звітності та податкових розрахунків на підприємстві. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2025. № 58. С. 364–369. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.14.11.2025.042>
7. Федун В., Люба А., Ковтонюк І. Цифрові інновації та їх вплив на бухгалтерський облік. *Економічний аналіз*. 2024. Том 24. № 2. С. 440–452. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/6083/6565657412>
8. Бразілій Н. М., Ткаченко А. А., Здрі В. А. Цифровізація системи обліку, звітності та оподаткування в сучасних економічних умовах. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2023. № 2 (48). С. 103–112. URL: <https://oj.tsatu.edu.ua/index.php/zbirnyk/article/download/605/578/>

References:

1. Osadcha, O. O., & Pavelko, O. V. (2021). Rozvytok oblikovo-analitychnoi systemy v umovakh tsyfrovizatsii ekonomiky Ukrainy [Development of the accounting and analytical system in the conditions of digitalization of the Ukrainian economy]. *Visnyk NUVGP – Bulletin of NUWEE*, vol. 2 (94), pp. 162–172. Available at: <https://visnyk.nuwm.edu.ua/index.php/econ/article/view/ve2202115>
2. Orlov, I. (2022). Orhanizatsiia bukhhalterskoho obliku v umovakh tsyfrovizatsii ekonomiky [Organization of accounting in the conditions of economic digitalization]. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*, vol. 1, pp. 264–273. Available at: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/25>
3. Kononenko, L. V., Nazarova, H. B., & Kuts, V. I. (2021). Transformatsiia form bukhhalterskoho obliku v umovakh rozvytku DIGITAL-tekhnologii [Transformation of accounting forms under the development of digital technologies]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, vol. 168, pp. 132–137. DOI : <https://doi.org/10.32782/2224-6282/168-22> (
4. Kraievskiy, V., Mehed, T., & Ivasiuk, O. (2025). Didzhytalizatsiia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia borhovymy rozrakhunkamy u subiektiv maloho pidpriemnytstva [Digitalization of accounting and analytical support for debt management in small enterprises]. *Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys – Ukrainian Economic Journal*, vol. 10, pp. 49–53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-8>
5. Koval, O. V., & Lyshak, O. M. (2024). Tsyfrovizatsiia bukhhalterskoho obliku v Ukraini [Digitalization of accounting in Ukraine]. *Efektivna ekonomika –Efficient Economy*, vol. 2. Available at: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/download/3122/3158/7567>
6. Budko, O. V., & Bondarenko, M. A. (2025). Tsyfrovizatsiia obliku, zvitnosti ta podatkovykh rozrakhunkiv na pidpriemstvi [Digitalization of accounting, reporting and tax calculations at the enterprise]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Hraal nauky» – International Scientific Journal “Grail of Science”*, vol. 58, pp. 364–369. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.14.11.2025.042>
7. Fedun, V., Liuba, A., & Kovtoniuk, I. (2024). Tsyfrovi innovatsii ta yikh vplyv na bukhhalterskyi oblik [Digital innovations and their impact on accounting]. *Ekonomichnyi analiz – Economic Analysis*, vol. 24 (2), pp. 440–452. Available at: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/6083/6565657412>
8. Brazilii, N. M., Tkachenko, A. A., & Zdir, V. A. (2023). Tsyfrovizatsiia systemy obliku, zvitnosti ta opodatkovannia v suchasnykh ekonomichnykh umovakh [Digitalization of accounting, reporting and taxation systems in modern economic conditions]. *Zbirnyk naukovykh prats TDATU imeni Dmytra Motornoho (ekonomichni nauky) – Proceedings of Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University (Economic Sciences)*, vol. 2 (48), pp. 103–112. Available at: <https://oj.tsatu.edu.ua/index.php/zbirnyk/article/download/605/578/>

Дата надходження статті: 21.01.2026

Дата прийняття статті: 09.02.2026

Дата публікації статті: 27.02.2026